

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Bezuidenhoutseweg 50-58
Postbus 20101
2500 EC Den Haag

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/en

Behandeld door

Datum - 10 JUNI 2011 -

Betreft Beslissing op bezwaar betreffende het besluit op uw Wob-verzoek inzake
gasopslag Bergermeer

Ons kenmerk
WJZ / 11063158

Uw kenmerk
11/P.00951

Bijlage(n)

Naar aanleiding van uw bezwaarschrift van 9 maart 2011 tegen mijn besluit van 28 januari 2011, kenmerk ETM/EM/11011409, bericht ik u als volgt.

1. Verloop van de procedure

Op 19 november 2010 heeft u een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) ingediend om openbaarmaking van informatie betreffende de Bergermeer gasopslag. Bij besluit van 28 januari 2011, kenmerk ETM/EM/11011409, heb ik de door u verzochte informatie (deels) verstrekt en heb ik voor het overige, met een beroep op diverse uitzonderingsgronden van de Wob, afwijzend op uw Wob-verzoek beslist. Tegen dat besluit hebt u bij brief van 9 maart 2011, kenmerk, 11/P.00951, bezwaar gemaakt. Bij fax van 21 april 2011, gevolgd door een gelijkkluidende brief van 22 april 2011, heb ik de beslissing op uw bezwaar met zes weken verdaagd. U is op 26 mei 2011, in verband met het inwinnen van zienswijzen, verzocht in te stemmen met een verlenging van de beslistermijn. U bent ermee akkoord gegaan om de termijn tot en met 10 juni 2011 te verlengen. U hebt dat op 26 mei 2011 per e-mail bevestigd. U bent niet akkoord gegaan met een tweede verdere verlenging van de beslistermijn. U hebt dat bij e-mail van 7 juni 2011 bevestigd.

Aan _____ is een zienswijze gevraagd en ontvangen. U bent op 7 april 2011 door een ambtelijke hoorcommissie gehoord. Het verslag van die hoorzitting is u toegestuurd. U heeft daarop een aantal opmerkingen gemaakt. Deze zijn in het verslag verwerkt. Het verslag is aan dit besluit gehecht.

2. Ontvankelijkheid

Uw bezwaarschrift is binnen zes weken na bekendmaking van mijn besluit ingediend en voldoet ook aan de overige door de Algemene wet bestuursrecht gestelde eisen, zodat uw bezwaarschrift ontvankelijk is.

3. Wettelijk kader

Krachtens artikel 3, eerste lid, van de Wob, kan een ieder een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan. Het bestuursorgaan zal het verstrekken van de gevraagde informatie achterwege kunnen dan wel moeten laten wanneer zich één of meer van de in artikelen 10 en 11 van de Wob genoemde uitzonderingsgronden en beperkingen voordoen.

In artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wob is gesteld dat het verstrekken van informatie op grond van de Wob achterwege blijft voor zover dit bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld. Onder bedrijfs- en fabricagegegevens in deze zin moet blijkens bestendige jurisprudentie worden verstaan: al die gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers. Gegevens die de financiële bedrijfsvoering betreffen kunnen eveneens als bedrijfs- en fabricagegegevens worden aangemerkt.

Het verstrekken van informatie blijft ingevolge artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob eveneens achterwege, voor zover het belang van openbaarheid niet opweegt tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

Ingevolge artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Op grond van artikel 11, eerste lid, van de Wob is bepaald dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Artikel 11 beoogt een interne gedachtewisseling vrij van inmenging te laten (zie ook: ABRvS 8 oktober 2003, Gst 2004, 22). Persoonlijke beleidsopvattingen zijn op grond van artikel 1, onder f, van de Wob een opvatting, aanbeveling of conclusie van één of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten.

Op grond van artikel 1, onder c, van de Wob, wordt onder intern beraad verstaan het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid. Als stukken van intern beraad worden blijkens de toelichting op de Wob en bestendige jurisprudentie o.a. aangemerkt nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijke leidinggeevenden, correspondentie tussen ministeries of andere bestuursorganen onderling en concepten van stukken. Voorts geldt volgens vaste jurisprudentie dat bij verwevenheid tussen feiten en opvattingen over de feiten geen verplichting tot openbaarmaking geldt (zie ABRvS 5 oktober 1999, Vermande D-11.1, ABRvS 25 september 1996, nr. R01.91.2898 en Vz ABRvS 13 mei 1985, AB 1986, 497).

4. Uw bezwaren

U heeft bij aanvang van de hoorzitting aangegeven dat in het kader van het primaire besluit de termijnen niet zijn nageleefd. U gaf vervolgens aan dit onbehoorlijk te achten jegens

Dat de termijnen niet zijn nageleefd is te betreuren. De afhandeling van uw verzoek had inderdaad binnen de wettelijke termijnen of tijdig in overleg met u moeten plaatsvinden.

Kortweg heeft u de volgende bezwaargronden aangevoerd:

4.1 In uw bezwaarschrift geeft u aan dat in de toegezonden documenten veel aspecten niet openbaar zijn gemaakt met gebruikmaking van de uitzonderingsgronden.

4.2 U geeft vervolgens aan dat u recht heeft op inzage in de afspraken tussen Nederland en Rusland over de afname van gas omdat deze gebruikt worden ter validatie van genomen besluiten.

4.3 U voert eveneens aan dat in een brief van Gasunie aan het (vm) ministerie van Economische Zaken een deel van de hoofdelementen uit de openbaarheid is verwijderd terwijl de informatie al openbaar is gemaakt in een CIEP-rapport.

4.4 Verder stelt u dat onduidelijk is welke criteria ten aanzien van bedrijfsbelangen van derden worden gehanteerd.

4.5 U geeft tevens aan dat u niet kunt zien op welke wijze de minister de Tweede Kamer heeft geïnformeerd over de afspraken die gemaakt zijn met Rusland inzake de levering van gas en dat niet duidelijk is op welke wijze met de Tweede Kamer is gecommuniceerd dat de minister in Rusland specifieke politieke steun heeft gegeven aan het project Bergermeer.

4.6 U verzoekt ten slotte om inzage in de met Rusland gemaakte afspraken inzake de leveringsvoorwaarden (termijnen) van het aardgas en de rol van het project Bergermeer gasopslag hierin.

Tijdens de hoorzitting heeft u de hierboven vermelde bezwaargronden herhaald en gespecificeerd.

5. Reactie op uw bezwaren

5.1 Ten aanzien van uw eerste bezwaargrond, waarin u aangeeft dat in de documenten veel aspecten niet openbaar zijn gemaakt met gebruikmaking van de uitzonderingsgronden van de Wob, het volgende.

Alle onder uw Wob-verzoek vallende informatie vervat in documenten is naar aanleiding van uw bezwaarschrift opnieuw beoordeeld. Daarbij is het Wob-principe 'openbaarheid, tenzij' gehanteerd. Daar waar noodzakelijk is informatie weggelakt op grond van de relevante uitzonderingsgronden van de Wob. De gebruikte uitzonderingsgronden kunt u terugvinden in de opnieuw opgestelde lijst documenten die u in de bijlage bij dit besluit treft. Bij de herbeoordeling van de informatie is gebleken dat meer informatie openbaar gemaakt kan worden dan bij het primaire besluit is verstrekt. Deze informatie is in de documenten alsnog zichtbaar gemaakt.

Specifiek wil ik hier reageren op het feit dat u aanvoert dat de Memorandum of Understanding (hierna: MoU) (deels) openbaar moet worden gemaakt.

Ook voor dit document geldt dat informatie uit dat document onterecht is weggelakt. Grote delen van dit MOU maak ik thans wel openbaar.

U gaf daarnaast tijdens de hoorzitting aan dat de minister onlangs in een Algemeen Overleg Energie van 30 maart jl. op een vraag van de PvdD-fractie heeft geantwoord dat een afschrift van dit MoU kan worden toegezonden aan de Kamer. Ik wijs er echter op dat tijdens het genoemde overleg sprake is geweest van het overhandigen van de Gas Storage Agreement door Taqa, niet van de MoU.

Ook stelde u terecht in de hoorzitting dat in de documenten veel informatie als persoonlijke beleidsopvatting is aangemerkt, terwijl daar volgens u geen sprake van kon zijn. Bij nadere beoordeling op dit punt kom ik ook tot de conclusie dat er meer informatie openbaar kan worden gemaakt. Dit is in de stukken rechtgezet.

Wat de Gas Storage Agreement betreft, deze staat met de Joint Operating Agreement op het overzicht vermeld dat bij het primaire besluit was gevoegd. Deze stukken zijn echter abusievelijk op die lijst vermeld aangezien die stukken niet bij mijn ministerie berusten. Hier kan ik dan ook geen zakelijke beschrijving van bekend maken indien ik daartoe zou besluiten. Voor de volledigheid: Taqa heeft de Gas Storage Agreement gedeeltelijk voor een vertrouwelijke inzage aan de Tweede Kamer overhandigd.

Uw bezwaar is op dit punt deels gegrond. Een deel van de informatie die bij mijn primaire besluit niet openbaar is gemaakt wordt alsnog verstrekt.

5.2 Ten aanzien van uw bezwaargrond inhoudende dat u recht heeft op inzage in de afspraken tussen Nederland en Rusland over de afname van gas omdat deze gebruikt worden ter validatie van genomen besluiten, het volgende.

Aangezien er geen afspraken zijn gemaakt tussen Nederland en Rusland over de afname van gas kan er ook geen sprake zijn van enig recht op inzage in documenten. Wel is er een concept MoU opgesteld tussen mijn ministerie en het Russisch ministerie van industrie en energie betreffende deelname in de North European Gas Pipeline. Dit maak ik bij deze herbeoordeling gedeeltelijk openbaar. Deze bezwaargrond slaagt niet.

5.3. Voor wat betreft uw bezwaargrond inhoudende dat in een brief van Gasunie van 7 september 2007 aan het (vm) ministerie van Economische Zaken een deel van de hoofdelementen uit de openbaarheid is verwijderd terwijl de informatie al openbaar is gemaakt in een CIEP-rapport, het volgende.

De informatie die in de hiervoor vermelde brief is weggelakt, betreft andere informatie dan de informatie waar u het over heeft in uw bezwaarschrift en is niet openbaar op grond van artikel 10, eerste lid, onder c en artikel 10, tweede lid, onder e en g van de Wob.

Deze bezwaargrond slaagt aldus niet.

5.4 Ten aanzien van uw bezwaargrond dat onduidelijk is welke criteria worden gehanteerd voor wat bedrijfsgegevens van derden betreft, reageer ik als volgt. Zoals ik in mijn besluit van 28 januari jl. heb aangegeven zijn bedrijfsgegevens gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers. Cijfers of gegevens die de financiële bedrijfsvoering en financiële stromen betreffen, worden eveneens als bedrijfs- en fabricagegegevens aangemerkt. Van dat soort gegevens is sprake daar waar ik een beroep heb gedaan in mijn primair besluit op de uitzonderingsgrond van artikel 10, eerste lid, onder c, van de Wob. Te denken valt bijvoorbeeld aan omzetcijfers of aan hoogte van boetes bij niet naleven van contractverplichtingen. Deze criteria heb ik ook bij deze herbeoordeling toegepast.

Deze bezwaargrond treft geen doel.

5.5 U geeft verder aan dat niet duidelijk is hoe er gecommuniceerd is met de Kamer over de afspraken die gemaakt zijn met Rusland inzake de levering van gas aan Nederland.

De communicatie met de Kamer heeft plaatsgevonden door middel van Kamerbrieven. Bij het primaire besluit is als bijlage een aantal kamerbrieven toegevoegd. Deze betreffen het strategisch akkoord. Alle informatie hierover is dus al openbaar en te raadplegen via www.overheid.nl.

Deze bezwaargrond treft eveneens geen doel.

5.6 Ten slotte verzoekt u om inzage in de met Rusland gemaakte afspraken inzake de leveringsvoorwaarden (termijnen) van het aardgas en de rol van het project Bergermeer gasopslag hierin.

Wat dit punt betreft kan ik u die afspraken niet overhandigen aangezien deze niet bestaan. Hieromtrent neem ik geen apart besluit in tegenstelling tot hetgeen tijdens de hoorzitting is gezegd. Wel is er, zoals hierboven onder paragraaf 5.2 al aan bod kwam, een concept MoU opgesteld. Dat maak ik bij deze herbeoordeling gedeeltelijk openbaar.

Deze bezwaargrond treft aldus geen doel.

Beslissing

Gelet op artikel 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht, besluit ik als volgt:

- Uw bezwaren tegen mijn besluit van 28 januari 2011 zijn deels gegrond en deels ongegrond;
- Ik herzie daarom mijn besluit van 28 januari 2011. Een deel van de informatie die bij mijn primaire besluit niet openbaar is gemaakt wordt alsnog verstrekt.

U treft in de bijlage een nieuw overzicht van de stukken aan. In het overzicht dat u bij mijn primaire besluit hebt ontvangen, staan onder de nummers 21 en 22 de Joint Operating Agreement en de Gas storage Agreement vermeld. Zoals hierboven gesteld zijn deze stukken abusievelijk op het overzicht terechtgekomen aangezien deze stukken niet bij mijn ministerie berusten. Een aantal stukken heeft ten behoeve van de duidelijkheid een nieuw nummer gekregen. Het betreft stukken met een a nummer. Zie bijvoorbeeld stuk 4a.

Wijze van openbaarmaking

De gedeeltelijke openbaarmaking van de stukken vindt plaats met dien verstande dat de kopieën van de documenten, naar analogie van artikel 6, vijfde lid, van de Wob, niet eerder dan twee weken na de dag van verzending van dit besluit zullen worden toegezonden.

Artikel 6, vijfde lid, van de Wob houdt in dat in gevallen waarin naar verwachting een derde bezwaar tegen openbaarmaking heeft, de informatie niet eerder wordt verstrekt dan twee weken nadat de beslissing is bekendgemaakt. Aangezien ik gegevens bekend maak waar een zienswijze-indiener het niet mee eens is, worden de documenten gedurende de eerste twee weken nog niet aan u verstrekt.

Wanneer binnen die termijn van twee weken een beroepschrift en een verzoek om een voorlopige voorziening bij de rechtbank is ingediend tot schorsing van het besluit tot openbaarmaking, vindt verstrekking in elk geval niet eerder plaats dan na de rechterlijke uitspraak op genoemd verzoek.

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Ons kenmerk
WJZ / 11063158

Wanneer binnen de termijn van twee weken geen verzoek om een voorlopige voorziening is ingediend tot schorsing van het besluit tot openbaarmaking, vindt verstrekking door toezending van kopieën plaats en worden de stukken op internet geplaatst op de website www.rijksoverheid.nl.

Hoogachtend,

~~drs. M.J.M. Verhagen~~
Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Tegen dit besluit kan degene wiens belang daarbij rechtstreeks is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een beroepschrift indienen bij de Rechtbank te Alkmaar, Sector bestuursrecht, postbus 251, Alkmaar. U kunt digitaal beroep instellen bij genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Dit besluit is verzonden op de in de aanhef van deze brief vermelde datum.

Bijlage I Overzicht documenten behorende bij de beslissing op bezwaar gemeente Bergen

102-9-01

Nr.	Kenmerk	Van (organisatie)	Aan (organisatie)	Onderwerp	Datum	(e-mail, brief, etc) Type stuk	A: openbaar, Bigoedeelbaar openbaar, C: niet openbaar Classificatie (A,B of C)	Weigeringsgrond van de Wob + eventuele opmerking
1	11010897	Schadegevallen	bevingen 2011	Lijst met schade meldingen naar aanleiding van bevingen in 2011		Overzicht	A	Niet van toepassing
2	ET/CS/16027858	EZ	gaspijpleidingen	Aanvullende informatie voor gesprekken over de NEGP	10-apr-06	Nota	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
3	ET/EM/6032984	EZ	Ministeraad	NEGP/Gazprom	geen datum	Memo	B	Artikel 11, eerste lid,
4	11094840	EZ	EZ	FW: conclusions of meeting in the Hague	10-mei-06	E-mail	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
4a	Geen kenmerk	Gazprom	EZ	Geen onderwerp	geen datum	Bijlage bij stuk nr. 4 van deze lijst	B	Artikel 10, tweede lid, onder e;
5	ET/CS/16040138	EZ	Gazprom	Follow up meeting of 12 April 2006 in The Hague	29-mei-06	Brief	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
6	ET/CS/16047145	EZ	Gazprom	Draft memorandum of Understanding NEGP	2-jun-06	Brief	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
6a	28734	EZ/Gazprom	Gazprom/EZ	Memorandum of Understanding	2-jun-06	Memo	B	Artikel 10, tweede lid, onder e.
7	ET/CS/16054312	EZ	Gazprom	Draft memorandum of Understanding NEGP	19-jul-06	lijst	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
8	46003	Gazprom	EZ	Geen onderwerp	1-jul-06	Brief	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
9	7106510	Gasunie	EZ	Endfase onderhandeling tussen Gasunie en Gazprom over package deal Nord Stream	7-sep-07	Brief	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
10	ET/CS/17108443	EZ	EZ	Endfase onderhandelingen Gasunie-Gazprom	13-sep-07	Nota	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
11	ET/CS/17108458	EZ	Gasunie	Endfase onderhandelingen Gasunie-Gazprom	26-sep-07	Brief	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
12	8201979	EZ	EZ	Geen onderwerp	geen datum	Nota	B	Artikel 11, eerste lid. De eerder niet relevant beoordeelde informatie wordt openbaar gemaakt behoudens de informatie die op grond van de hiervoor genoemde uitzonderingsgronden van de Wob is weggelakt.
13	ET/EM/9093722	EZ	EZ	Slavava Bergemeer gasopslag	26-mei-09	Nota	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g; informatie die op grond van de hiervoor genoemde uitzonderingsgronden van de Wob is weggelakt.
14	9149760	Taca	EZ	Gasopslag Bergemeer	26-aug-09	Brief	B	beoordeelde informatie wordt openbaar gemaakt behoudens de informatie die op grond van de hiervoor genoemde uitzonderingsgronden van de Wob is weggelakt.
15	9162724	EBN	EZ	Geen onderwerp	14-sep-09	Brief	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g; informatie die op grond van de hiervoor genoemde uitzonderingsgronden van de Wob is weggelakt.
15a	Geen kenmerk	EBN	EZ	Investeringsoverstel Bergemeer gasopslag ontwikkeling	geen datum	Bijlage bij stuk nr. 15	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
16	9181001	EBN	EZ	Geen onderwerp	8-okt-09	Brief	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
16a	Geen kenmerk	EBN	EZ	EBN Integraal Management Systeem	Niet bekend	Gedragcode	A	Niet van toepassing
17	ET/EM/9164470	EZ	Gazprom	Ownership cushionings	5-nov-09	Brief	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
17a	ET/EM/9164705	EZ	Taca	Eigendom geïnflecteerd ondergronds gas (NL versie)	16-okt-09	Brief	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
17b	ET/EM/9165529	EZ	Taca	Ownership injected underground gas (GB versie)	geen datum	Brief	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
18	ET/EM/10029926	EZ	EZ	Bergemeer gasopslag	19-feb-10	Nota	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g; informatie die op grond van de hiervoor genoemde uitzonderingsgronden van de Wob is weggelakt.
18a	TEN DM-13112	Taca	EZ	Besluit instemming Opslagplan Bergemeer 06	20-mei-10	Brief	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g;
19	ET/EM/10034222	EZ	EZ	Stand van zaken gasopslag Bergemeer	4-mr-10	Nota	B	Geen niet relevant beoordeelde informatie wordt openbaar gemaakt behoudens de informatie die op grond van de hiervoor genoemde uitzonderingsgronden van de Wob is weggelakt.
20	10101612	EZ	EZ	Gesprek Management Taca op Schiphol	1-jul-10	Nota	B	Artikel 10, eerste lid, onder c; Artikel 10, tweede lid, onder a en g; Artikel 11, eerste lid.